

גם לחייל-אילואים - בעיות פרט

לשם הדגמה, איתנו את הדיבור על נושא אחד — אשר תוך מגעי הרבים, הן עם היילי-מילואים והן עם מפקדים שונים ב-צה"ל — נתברר כי גורם הוא לאי-הבנות, התמרמרות ואבדן-זמן לרוב. המדובר הוא במקרים בהם חייל נפגע (נפצע או חלה) בעת שירותו הפעיל, ובתום תקופת-השירות עדיין אינו מסוגל לחזור לעבודתו. אמנם קיימת פקודה המסדירה את הנוהל בענין זה; אך „אותיות קטנות“ לחד — וטיפול מעשי ונכון לחד. והלא המינימום, שאותו אפשר בהחלט לדרוש מקצין — ואפילו הוא עצמו בשירות-מילואים — הוא, שלפחות ידע על קיום הבעיה וכי במציאות קיים פתרון לה. והבעיה יכולה למצוא את פתרונה בדרכים שונות: על-ידי הטלת משימה על קצין-הקישור (כונתי לקצין) — ולא לכך שהדבר יגיע לבסוף ל„טיפול“ של טוראית בשירות-חובה; או על-ידי שאלה — בעל-פה או בטלפון — המופנית אל מי שהענין נהיר לו, וקבלת תדריך ממנו; והן על-ידי לימוד עצמי של „הסעיפים הקטנים“ בפקודות השונות.

מוכן אני לפרט אף את פתרונה של הבעיה ולו בקיום כלליים: לחיילי-מילואים שנפגע עקב שירותו, מגיע עבור התקופה שהוא נשאר בלתי-כשר לעבודתו (לאחר תום תקופת השירות השנתי שהוא חייב בנ. לפי גילו ודרגתו), תשלום בתנאי שירות-קבע. נוסף לכך, רצוי להפנותו למחלקת-השיקום של משרד-הבטחון, להגשת תביעת-נכות (באם כזו היא התוצאה) או בעד טיפול-רפואי מחוץ למסגרת הצבא.

היחידה חייבת במקרים כאלו בדיווחים, בה צגת מסמכים ועוד; כי בלעדי אלה מתעכבת ההחלטה בענין זכות החייל לתשלום בתנאי-קבע ומתעכב התשלום עצמו — ואין צורך לפרש משמעות דבר זה לגבי רבים מאנשי המילואים.

העליתי דוגמה אחת של „בעית-פרט“, לכאורה פשוטה לפתרון — אך היא מדגימה היטב את שהסברתי לעיל.

אין לך דבר שיחזק את האימון בצבא וב-מפקדיו אצל החייל הבודד (וכן — ביחידה כולה) מהידיעה שדואגים לו באופן שוטף ומתמיד, אפילו אינו „מורז את הענינים“ בעצמו, בכוח הפצרותיו.

אמנם זהו הרוצני — אך האם כך הוא גם המצוי? גם ביחידתך?

סרן יהודה בן-ישראל

קשורים, לכאורה, ישירות ביחידתו ובעבודתו; ובודאי חייב הוא לטפל ביסודיות בכל אותם קשיים הנגרמים לחייל במישור עקב השירות. ואמנם, רבים הם המפקדים הרואים את הדברים כך ונהגים באופן הנכון; אך לדאבונו ישנם עדיין גם מפקדים הבוחרים באחת משתי הדרכים — ששתיהן פסולות;

הם מגלים מידת „קשיחות“ ומודיעים מיד לחייל הפונה אליהם כי „יחפש פתרון לבעייתך תוך בחוץ, כי צה"ל לא יטפל בענייניו“; או — אף גרוע מזה — מבטיחים הבטחות ואינם מקיימים אותן. היש צורך להסביר מהו הנזק הנגרם כתוצאה מהתנהגות כזו? אר-תותיה ניכרים הן בחייל הנפגע, המאבד את האימון במפקדו ובצה"ל והן ביחידה כולה. לדעתי, חייב מפקד הראוי לשמו להיות ער לא רק לענינים אישיים המובאים לפניו, אלא אף לבעיות הנגרמות לחיילים עקב השירות, גם אם אין הנפגע פונה אליו מסיבה כלשהי.

האמרות מרובות-הגונים מן הסוג: „אם בר-צונך לקבל מחיילך את כל הנדרש מהם ואף יותר מכך — העניק להם אתה את כל המגיע להם, ולעתים אפילו יותר מזה“ — כבר הפכו נדושות ומבנות מאליהן. אין להניח שבצבאנו יעזו כיום מפקד — הראוי לתואר זה — להזניח את בעיות-הפרט של פקודיו.

על-כל-פנים, כך הוא לגבי יחידות-סדירות; אולם ביחידות-המילואים שונה לעתים המצב — וזאת משלושה טעמים:

● איש-המילואים משרת ביחידה פרקייזמן קצרים בלבד; ומפני-כך רבים, יחסית, המ-פקדים ש„אינם רואים אסון“ בהזנחת בעיות-הפרט למשך אותם ימים ספורים. קיימת ההרגשה (המוצדקת לעתים), כי הוא „רק יגמור את השירות — ייעלמו כל בעיותיו כהרף-עין“;

● יחידה-סדירה, המקבלת מדי פעם „הש-למה“ של אנשי-מילואים — רבים בה למדי המקרים שאין המפקד מוכן להקדיש את מרצו לבעיותיהם של הללו — שהם לגביו בבחינת „כאב-ראש“ חולף, וכן הוא גם לגבי חלק מהקצינים הסדירים המשמשים כמפקדי יחידות-מילואים;

● בתקופה שאין החייל משרת את עונת השירות-הפעיל, בא חייל-המילואים במגע — במשרד-הקישור — בעיקר עם סגל-סדיר, אשר לעתים אף אינו חלק אורגני מיחידתו. נקל להבין כי תכופות רחוק סגל זה מבעיותיו האישיות של חייל-המילואים; מהרגם שלרוב אין מי שידרבו סגל-סדיר זה, העמוס עבודת-שגרה רבה, לטפל בענינים הבלתי-שגרתיים של חייל-המילואים.

אולם עלינו להדגיש כי למרות תכנית-אימונים הגדושה ותקופת-השירות הקצרה, מוטלת על מפקד יחידת-המילואים החובה להקדיש זמן ומחשבה גם לבעיות-הפרט של אנשיו, ליצירת „רצון טוב“ והעלאת המוראל. הוא חייב לתת דעתו לבעיות הפרט אפילו בענינים שאינם